Ovlivnění chování účastníků silničního provozu prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků a policejní kontroly

Publikováno: 7. 3. 2007

Chování účastníků silničního provozu lze zásadním způsobem ovlivnit především stavebními opatřeními (tedy vytvořením takového prostředí, ve kterém má lidský činitel jen málo možností chybovat), podstatnou úlohu hraje také kvalitní vzdělávání. Z výsledků výzkumů SARTRE [viz: vnimani-a-reakce-ridice-pri-jizde-v-mlze-553], ESCAPE a Zrcadlo tisku je pak zřejmé, jaké typy chování lze ovlivnit skrze kontrolu dopravního práva a prostřednictvím působení médií.

Jak vyplývá ze závěrů projektu ESCAPE i SARTRE, účastníci silničního provozu jsou v zásadě nakloněni bezpečnému chování a jen malou část přestupků je možné označit za úmyslné. Značná část dopravních přestupků je spáchána náhodou a neobsahuje záměrné riskování. Mnohé z těchto přestupků by mohly být lépe eliminovány pomocí úprav silniční infrastruktury. Kromě toho máme už dnes k dispozici některá technická zařízení, která by mohla být instalována ve vozidlech a napomáhat řidičům např. dodržet rychlostní limit nebo včas zjistit, že překročili povolenou hladinu alkoholu. Při plném využití těchto opatření by se pak systém policejní kontroly mohl dostatečně soustředit na ty jedince, kteří zákon překračují vědomě a záměrně, a na rizikové skupiny účastníků silničního provozu.

Kromě odpovídajícího technického vybavení by měl být systém zjišťování, trestání a prevence přestupků podpořen legislativními opatřeními, jako je důkladně propracovaný bodový systém nebo řidičský průkaz na zkoušku.

Působení hromadných sdělovacích prostředků se naopak týká všech účastníků silničního provozu. Kromě prostého poskytování informací je v silách médií i ovlivnění některých specifických typů chování.

Jak ukazují výsledky projektu SARTRE, pro české řidiče je typický negativní postoj vůči ostatním účastníkům silničního provozu a přenechávání viny za špatné či nebezpečné chování "těm druhým". Tento postoj může vést k nedostatku kritického vnímání svého vlastního chování a dovedností a potlačit tak vůli k sebezdokonalování. Při studiu dopravně zaměřených příspěvků v tisku, ale i např. informací v televizním vysílání si můžeme všimnout, že populace je zahrnována zprávami o špatném chování řidičů bez jakýchkoliv doplňujících informací o skutečných příčinách tohoto chování; posiluje se tak pocit existence "nebezpečných ostatních".

Další, zjevnější chybou médií je poskytování špatných příkladů, což může mít nežádoucí vliv především na rizikové skupiny účastníků silničního provozu, jako jsou mladí řidiči; některé projevy dokonce určitým způsobem posilují postoj, že nerespektování zákona je nějaký druh hrdinství. S tímto problémem se však setkáváme stále méně.

Správně formulované příspěvky by naopak mohly pozitivně působit na postoje populace, pomoci účastníkům silničního provozu zaměřit se na vlastní chování. Příklady nevhodného chování je pak nutné vhodným komentářem jasně označit jako nežádoucí.

Dalším problémem české populace se jeví být malá informovanost o různých aspektech bezpečnosti. Jako nejvýraznější příklad mohou posloužit postoje řidičů k používání bezpečnostních pásů a dětských zádržných systémů. Je zřejmé, že řidiči i ostatní účastníci silničního provozu postrádají znalosti o významu a fungování těchto zařízení. Nejde však o jedinou otázku, ve které se českým občanům nedostává dostatečných informací.

Nejdůležitější úlohou hromadných sdělovacích prostředků v oblasti ovlivňování chování účastníků

silničního provozu by mohlo být právě systematické informování veřejnosti o nejdůležitějších otázkách bezpečnosti.

Je však třeba znovu připomenout, že působení policejní kontroly i hromadných sdělovacích prostředků může být pouze nedílnou součástí systému práce pro bezpečnost a nemůže zastoupit ostatní složky tohoto systému.